

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

Dena in Shekhem: Reassessing the Tragic Events in Beresheet 34

Rav Yitzchak Etshalom – rebyitz@gmail.com

(1) בראשית לא

(ג) ויאמר ה' אלי-יעקב שוב אל-ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך... (ג) אנכי האל בית-אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום צא מן-הארץ הזאת ושוב אל-ארץ מולדתך... (ז) ויקם יעקב וישא את-בניו ואת-נשיו על-הגמלים: (יח) וינהג את-כל-מקנהו ואת-כל-רכשו אשר רכש מקנה קנינו אשר רכש בפדן ארם לבוא אל- יצחק אביו ארצה פנען: (2) בראשית לג:יח-לד-לא

ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען כבאו מפדן ארם ויחן את-פני העיר: (ט) ויקו את-חלקת השדה אשר נטה-שם אהלו מיד בני-חמור אבי שכם במאה קשיטה: (כ) ויצב-שם מזבח ויקרא-לו אל אלהי ישראל: (א) ותצא דינה בת-לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ: (ב) וירא אתה שכם בן-חמור החוי נשיא הארץ ויקח אתה וישקב אתה ויענקי: (ג) ותדבק נפשו בדינה בת-יעקב ויאהב את-הנער וידבר על-לב הנער: (ד) ויאמר שכם אל-חמור אביו לאמר קח-לי את-הילדה הזאת לאשה: (ה) ויעקב שמע כי טמא את-דינה בתו ובניו היו את-מקנהו בשדה והחרש יעקב עד-באם: (ו) ויצא חמור אבי-שכם אל-יעקב לדבר אתו: (ז) ובני יעקב באו מן-השדה כשמעם ויתעצבו האנשים ויחד להם מאד כי-נבלה עשה בישדאל לשקב את-בת-יעקב וכן לא יעשה: (ח) וידבר חמור אתם לאמר שכם בני חשקה נפשו בבתכם תנו נא אתה לו לאשה: (ט) והתחתנו אתנו בנתיכם ותתנו-לנו ואת-בנותינו תקחו לכם: (י) ואתנו תשובו והארץ תהיה לפניכם שבו וסחרוה והאחוזו בה: (יא) ויאמר שכם אל-אביו ואל-אחיה אמצא-חן בעיניכם ואשר תאמרו אלי אתן: (יב) הרבו עלי מאד מחר ומתן ואתנה כאשר תאמרו אלי ותנולו את-הנער לאשה: (יג) ויענו בני-יעקב את-שכם ואת-חמור אביו **במרמה** וידברו אשר טמא את דינה אחתם: (יד) ויאמרו אליהם לא נוכל לעשות הדבר הזה לתת את-אחותנו לאיש אשר-לו ערלה כי-חרפה הוא לנו: (טו) אך-בזאת נאות לכם אם תהיו כמנו להמול לכם כל-זכר: (טז) ונתנו את-בנותינו לכם ואת-בנותיכם נקח-לנו וישבנו אתכם והיינו לעם אחד: (יז) ואם-לא תשמעו אלינו להמול ולקחנו את-בתנו והלכנו: (יח) וייטבו דבריהם בעיני חמור ובעיני שכם בן-חמור: (יט) ולא-אחר הנער לעשות הדבר כי חפץ בבת-יעקב והוא נכבד מכל בית אביו: (כ) ויבא חמור ושכם בנו אל-שער עירם וידברו אל-אנשי עירם לאמר: (כא) האנשים האלה שלמים הם אתנו וישבו בארץ ויסחרו אתה והארץ הנה רחבת-ידיים לפניהם את-בנותם נקח-לנו לנשים ואת-בנותינו נתן להם: (כב) אך-בזאת יאתו לנו האנשים לשבת אתנו להיות לעם אחד בהמול לנו כל-זכר כאשר הם גמלים: (כג) מקנהם וקנינם וכל-בהמתם הלא לנו הם אך נאותה להם וישבו אתנו: (כד) וישמעו אל-חמור ואל-שכם בנו כל-יצאי שער עירו וימלו כל-זכר כל-יצאי שער עירו: (כה) ויהי ביום השלישי בהיותם פאבים ויקחו שני-בני-יעקב שמעון ולוי אחי דינה **איש חרבו** ויבאו על-העיר בטח ויהרגו כל-זכר: (כו) ואת-חמור ואת-שכם בנו הרגו לפי-חרב ויקחו את-דינה מבית שכם ויצאו: (כז) בני יעקב באו על-החללים ויבזו העיר אשר טמאו אחותם: (כח) את-צאנם ואת-בקרם ואת-חמריהם ואת-אשר-בעיד ואת-אשר בשדה לקחו: (כט) ואת-כל-חילם ואת-כל-טפם ואת-נשיהם שבו ויבזו ואת-כל-אשר בבית: (ל) ויאמר יעקב אל-שמעון ואל-לוי עכרתם אתי להבאישני בישב הארץ בכנעני ובפרזי ואני מתי מספר ונאספו עלי והכונני ונשמדתי אני וביתי: (לא) ויאמרו הכוזבה יעשה את-אחותנו:

רפואה שלמה למרדכי דניאל בן יהודית חיה

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

Questions:

- 1) What was **יעקב**'s plan upon return to the Land? Why did he buy land outside of **שכם**? Why didn't he go directly to **בית-אל** – or to **חברון**?
- 2) What was **יעקב**'s rebuke of **ולוי שמעון** aimed at? Was it a tactical disagreement? A strategic dispute? Or something bigger?
- 3) How much of the brothers' **מרמה** was known to **יעקב**?

(3) שמואל ב יג:א-טו

(יא) ותגש אליו לאכל ויחזק בפה ויאמר לה בואי שכבי עמי אחותי: (יב) ותאמר לו אל-אחי אל-תענני כי לא-יעשה כן בישראל אל-תעשה את-הנבילה הזאת: (יג) ואני אנה אוליך את-חרפתי ואתה תהיה פאתד הנבלים בישראל ועתה דבר-נא אל-המלך כי לא ימנעני ממך: (יד) ולא אבה לשמע בקולה ויחזק ממלה ויעלה וישכב אתה: (טו) וישנאה אמנון שנאה גדולה מאד כי גדולה השנאה אשר שנאה מאהבה אשר אהבה ויאמר-לה אמנון קומי לכי:

(4) דברים כד:א

כִּי־יִקַח איש אשה ובעלה והיה אס-לא תמצא-חן בעיניו כי-מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר פרישת ונתן בידה ושלחה מביתו:

(5) במדבר כז:יח

ויאמר ה אל-משה קח-לך את-יהושע בן-נון איש אשר-רוח בו וסמכת את-ידך עליו: קח לך – קח – קחנו בדברים: אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום. דש"י

(6) ויקרא טו:יח

ואישה אשר ישכב איש אתה שכבת-זרע ורחצו במים וטמאו עדה-עירב:

(7) דברים כב:כג-כו

(כג) כי יהיה נער בתולה מארשה לאיש ומצאה איש בעיר ושכב עמה: (כד) והוצאתם את-שניהם אל-שער העיר והוא וסקלתם אתם באבנים ומתו את-הנער על-דבר אשר לא-צעקה בעיר ואת-האיש על-דבר אשר-עשה את-אשת רעהו ובערת הרע מקרבך: (כה) ואם-בשדה ימצא האיש את-הנער המארשה והחזיק-בה האיש ושכב עמה וימות האיש אשר-שכב עמה לבדו: (כו) ולנער לא-תעשה דבר אין לנער חטא מות כי באשר יקום איש על-דעהו ורצחו נפש בן הדבר הזה:

(8) בראשית לא:ג

אס-תענה את-בנתי ואס-תקח נשים על-בנתי אין איש עמנו ראה אלהים עד ביני ובינך:

(9) שמות כא:י

אס-אחרת יקח-לו שארה בסותה וענתה לא יגרע: (10) יומא עז ע'א-ע"ב

תשמיש המטה דאיקרי ענוי מנא לן דכתיב אס תענה את בנותי...אס תענה מתשמיש

(11) בראשית כז:לה, מ

ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך...ועל-חרבך תחיה ואת-אחיך תעבד והיה כאשר תרד ופרקת עלו מעל צווארך:

(12) בראשית כט:כה-כו

(כה) ויהי בפקד והנה-הוא לאה ויאמר אל-לבן מה-זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני: (כו) ויאמר לבן לא-יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה:

(13) בראשית מט:ה-ז

(ה) שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרתיהם: (ו) בסדס אל-תבא נפשי בקהלם אל-תתד כבדי כי באפס הרגו איש וברצונם עקרו-שוד: (ז) ארור אפס כי עז ועברתם כי קשתה אהלכם ביעקב ואפיצם בישראל:

רפואה שלמה למרדכי דניאל בן יהודית חיה